

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Съвета относно създаването на „Съвместното предприятие ARTEMIS“ за изпълнение на съвместната технологична инициатива за вградени изчислителни системи“

COM(2007) 243 окончателен — 2007/0088 (CNS)

(2008/С 44/03)

На 11 юни 2007 г. Съветът на Европейския съюз реши, в съответствие с член 95 от Договора за създаване на Европейската общност, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно предложението горе-поставено.

Специализираната секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която бе възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 4 октомври 2007 г. (докладчик: г-н DANTIN).

На 439-ата си пленарна сесия, проведена на 24 и 25 октомври 2007 г. (заседание от 24 октомври 2007 г.) Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 127 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 3 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1 ЕИСК одобрява като цяло стратегията на Комисията. Комитетът е на мнение, че даването на нов тласък на инвестициите в областта на научноизследователската и развойна дейност (НИРД) е адекватно средство за осигуряване на стабилна референтна рамка чрез нов инструмент, който дава възможност за преодоляване на сегашната разпокъсаност на финансирането на Общността и за избягване на неравномерното разпределение на програмите, което правеше почти невъзможна оценката на постигнатите резултати.

1.2 Комитетът одобрява предложението за представяне на годишен отчет на дейността на ARTEMIS, но от друга страна Комитетът изразява съжаление по повод липсата на подробен отчет за функционирането и резултатите, постигнати от предишните „Европейски технологични платформи“.

1.3 За Комитета съвместното предприятие ARTEMIS, което е основано на публично-частното партньорство, представлява здрава основа за създаването на Европейско научноизследователско пространство и важен принос за конкурентоспособността на европейските предприятия.

1.4 С положителното си становище относно разглежданото предложение, ЕИСК подчертава значението на иновационната стратегия, предложена в областта на инвестициите, която обединява ресурсите на ЕС, предприятията, различните държави-членки и структурите за НИРД, участващи в нея.

1.5 По отношение на тази иновационна структура на сътрудничество, която може да се окаже сложна за използването на продуктите на научноизследователската дейност, която ще бъде проведена, ЕИСК приветства значението и точността, които се придават на интелектуалната собственост в член 24 от правилника на съвместното предприятие.

1.6 Накрая, Комитетът препоръчва като необходими:

— реално опростяване на процедурите, особено поради отрицателната роля, която административната сложност е играла по отношение на предишните програми за НИРД;

— информационна програма, която позволява да се съдейства за мобилизиране на необходимите икономически ресурси;

— изготвянето на програми за професионално обучение, позволяващи намирането на съответствие между квалификацията на работниците и работните места, създадени от ARTEMIS, с цел създаване на необходимите условия за осигуряване на промишлено ръководство в този стратегически сектор.

2. Въведение

2.1 Разглежданото предложение за регламент на Съвета е насочено към започване на първите европейски публично-частни партньорства в областта на НИРД. Тя определя една от първите съвместни технологически инициативи (СТИ). Тя се отнася до вградените изчислителни системи ⁽¹⁾.

2.2 Целта на СТИ е да позволят като цяло на промишлеността, на научноизследователските институти, на държавите-членки и на Комисията да обединят ресурсите си за насърчаване на целеви научноизследователски програми.

2.3 За разлика от традиционната стратегия, която се състои в осигуряването на публично финансиране за проектите за всеки отделен случай, СТИ включват широкомащабни научноизследователски програми с общи стратегически научноизследователски цели. Този нов подход би следвало да създаде критична маса за европейската НИРД, да слопи научната общност в основните стратегически области и да хармонизира финансирането на проектите, за да може да се използват по-бързо резултатите от научноизследователската дейност.

2.4 Това предложение осигурява правната рамка за създаването на ARTEMIS, което представлява СТИ в областта на вградените изчислителни системи.

⁽¹⁾ Другата СТИ се отнася до иновационните медикаменти. Ще разгледаме за тази цел становището INT/363.

2.5 Съвместната технологическа инициатива ARTEMIS включва невидими компютри (интегрирани системи), които са в основата на функционирането на редица машини, от автомобили до самолети и телефони и от енергийни мрежи до различни уреди за домашна употреба като перални машини и телевизори и т.н.

2.6 Според предвижданията, в света ще има повече от 16 милиарда интегрирани процесора до 2010 г. и повече от 40 милиарда през 2020 г. През 2010 г. тези невидими вградени устройства и софтуер представляват от 30 до 40 % от стойността на новите продукти: в битовата електроника (41 %), в телекомуникациите (37 %), в автомобилостроенето (36 %) и в медицинското оборудване (33 %).

2.7 Бюджетът на ARTEMIS, предназначен за научноизследователска дейност, ще достигне общо 2,7 милиарда евро за седем години. 60 % от него би следвало да бъдат внесени от промишления сектор, 410 милиона евро — от Комисията и 800 милиона евро — от програми на държавите-членки.

3. Контекст

3.1 Информационните и комуникационни технологии (ИКТ) имат първостепенно икономическо и социално значение и играят съществена роля за осъществяването на обновената Лисабонска стратегия, която подчертава, че знанието и иновацията в Общността съдействат за насярчаване на растежа и заетостта.

3.2 В световен мащаб се очаква общите разходи за НИРД да се увеличат с около 170 % през следващите десет години, разходите за интегрираните системи да се увеличат с 225 %, като по този начин увеличението бъде от 58 милиарда евро през 2002 г. на 132 милиарда евро през 2015 г.⁽²⁾

3.3 В ЕС разходите за НИРД в областта на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) представляват около 18 % от общите разходи за НИРД, като тази цифра е 34 % за САЩ и 35 % за Япония⁽³⁾. В сравнение с броя на населението си, разходите в ЕС са около 80 евро на човек, докато те са 350 евро в Съединените щати и около 400 евро в Япония. Научноизследователската дейност в областта на вградените системи е важна част от научноизследователската дейност, свързана с ИКТ, в Европа тя представлява 380 милиона евро публични средства и повече от 50 % от бюджета на предприятията, отделен за информационните и комуникационни технологии.

3.4 За да има по-голям потенциал за развитие в бъдеще в този сектор, ЕС трябва да увеличи инвестициите си в тази стратегическа област и да ги използва по-добре, вместо да разчита на научноизследователска структура, която води до разнопосочност на усилията и до дублиране на дейността. Предприятията на ЕС не разполагат в момента с рамка, която да улесни развитието на необходимите за действие технологии и стандарти.

3.4.1 Като цяло напредъкът се възпира от липсата на координация на целите на предприятията в областта на НИРД, дубли-

рането и неоптималното използване на ограничените кредити за научни изследвания.

3.4.2 Предложението е насочено към промяна на този контекст.

4. Предложение на Комисията

4.1 Решението относно създаването на съвместното предприятие ARTEMIS е предмет на документа COM(2007) 243 окончателен и произтича от решението № 1982/2006/ЕИО относно Седмата рамкова програма, която предвижда участие на Общността за създаването на дългосрочни публично-частни партньорства на европейско равнище в областта на научноизследователската дейност.

4.2 Тези партньорства са под формата на „съвместни технологични инициативи“ (СТИ) и са възникнали на основата на „европейски технологични платформи“ (ЕТП).

4.3 В решението си № 971/2006/ЕО относно „Специфичната програма за сътрудничество“⁽⁴⁾ Комисията подчерта необходимостта от създаване на публично-частни партньорства и определи шест области, в които е целесъобразно създаването на съвместни технологични инициативи за даване на нов тласък на европейските научни изследвания. Става дума за следните области:

- Водородни горивни клетки и батерии,
- Космически и въздушен транспорт⁽⁵⁾,
- Иновационни лекарства⁽⁶⁾,
- Вградени информационни системи,
- Наноелектроника⁽⁷⁾,
- ГМОСС (глобален мониторинг на околната среда и сигурността).

4.4 В контекстна на тази обща стратегия, регламентът, който е предмет на разглежданото предложение COM(2007) 243, предвижда изготвянето на Регламента на Съвета относно създаването на съвместното предприятие ARTEMIS за разработването на съвместна технологична инициатива за вградени изчислителни системи.

4.5 Изборът на предприятие, което да се заеме с основната тема за „вграждането на интелект“, е част от стратегическата област, която включва сектора на автомобилостроенето, битовата електроника, съобщителната техника, автоматиката и офис оборудването.

4.6 В тези сектори се очаква вече голямото понастоящем значение на вградените системи за контрол на уредите да нарасне значително през следващите пет години: делът на вградените системи в стойността на крайните продукти се очаква да достигне 35 до 40 % и общият им брой да стане 16 милиарда през 2010 г. и повече от 40 милиарда през 2020 г.

⁽²⁾ Software Intensive Systems in the Future, (Интензивни софтуерни системи в бъдещето) IDATE/TNO, 2005 г.

⁽³⁾ Съобщение на Комисията: „i2010 — европейско информационно общество за растеж и заетост“, Европейска комисия, 2005 г.

⁽⁴⁾ ОВ L 400, 30.12.2006 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ (INT/369).

⁽⁶⁾ (INT/363).

⁽⁷⁾ (INT/370).

4.7 Изборът за създаване на СТИ е предимно воден от нагласата за създаване на европейска научноизследователска и развойна програма, която да съдейства на европейската икономика да стане световен лидер в областта на вградените изчислителни системи, които представляват иновации от първостепенно значение в ключови сектори за конкурентоспособността и развитието на европейските предприятия.

4.8 По мнението на Комисията инициатива като ARTEMIS има първостепенна роля за избягване на това, което се случва в европейския сектор на персоналните компютри и Интернет, чието производство се изтегли от Европа към САЩ, Япония и др. именно поради недостига на инвестиции в научноизследователската дейност и иновациите.

4.9 Създаването на СТИ ARTEMIS е следствие от широкообхватно допитване до заинтересованите страни и редица важни инициативи и конференции на равнище Общност. Целите и предназначението на тази инициатива бяха подложени на предварително разглеждане от академичните и бизнес среди, които дадоха своя принос към разглежданото предложение с експертния си опит в областта на вградените системи. Държавите-членки приеха, че е възможно единствено на равнище Общност да се даде отговор на предизвикателствата на бъдещето.

4.10 Правно основание

Предложението се състои от Регламент на Съвета и приложение, съставено от устава на съвместното предприятие. То е изготвено въз основа на член 171 от Договора. Съвместното предприятие ще бъде орган на Общността и въпреки че бюджетът му се регулира от разпоредбите на член 185 от Регламент 1605/2002 на Съвета, той трябва да отчита специфичните особености на тази инициатива предвид на това, че се отнася до публично-частно партньорство с принос на частния сектор, които е значителен или поне равен на този на публичния сектор.

4.11 Учредяване

Членовете-учредители на съвместната технологична инициатива (СТИ) са Европейската общност, представена от Комисията, държавите-членки, които изразиха намерението да участват в СТИ и ARTEMISIA (асоциация, представляваща голям брой предприятия от съответния сектор и други организации в областта на НИРД). Уставът включва списък от институции, които могат да станат след това членове на съвместното предприятие ARTEMIS, по-специално страните, асоциирани към Седмата рамкова програма, които не са членки на ЕС, както и всяко юридическо лице, което може да съдейства за осъществяване на целите на съвместното предприятие ARTEMIS.

4.12 Финансиране

Оперативните разходи на съвместното предприятие ARTEMIS, представени в член 4, ще бъдат покрити със следните участия:

— финансово участие на ARTEMISIA с максимална сума от 20 милиона евро или 1 % от общата сума на проектите, без да превишава 30 милиона евро;

— финансово участие на Общността с максимален сума от 10 милиона евро;

— участие в натура на държавите-членки на ARTEMIS.

НИРД за периода, завършващ на 31 декември 2017 г., ще бъде поддържана със следните участия:

— финансово участие на Общността в размер на 410 милиона евро;

— участие на държавите-членки на ARTEMIS, изплатено пряко на организациите за научноизследователска и развойна дейност, които участват в проектите за НИРД;

— участие в натура на организациите за научноизследователска и развойна дейност.

4.12.1 За текущия период до 31 декември 2013 г. максималното участие на Комисията ще бъде 420 милиона евро. Тези средства ще бъдат осигурени от специфичната програма „Сътрудничество“ за приложение на Седмата рамкова програма за научни изследвания и технологично развитие, съгласно разпоредбите на член 54, параграф 2 от Регламент № 1605/2002 на Съвета. През 2008 г. ще бъдат отделени 42,5 милиона евро.

4.12.2 Тази значителна инвестиция е оправдана от факта, че бъдещите резултати на ARTEMIS в съответните области ще бъдат също така и важна референция за съвкупността от политиките на Общността, по-специално в областта на околната среда, в транспорта, в енергийния сектор и на вътрешния пазар. По този начин те ще съдействат конкретно за осъществяването на Лисабонските цели за конкурентоспособност и на целите от Барселона по отношение на разходите в областта на научноизследователската дейност. Предложената инициатива е част от амбициозна стратегия на Общността, която включва между другото и предложение за създаването на Европейски технологичен институт (ЕТИ).

4.13 Интелектуална собственост

ARTEMIS приема правила за разпространяването на резултатите от научноизследователската дейност, които гарантират, когато това е уместно, защитата на интелектуалната собственост, произтичаща от НИРД и използването и разпространяването на резултатите от научноизследователската дейност. Член 24 от устава на съвместното предприятие разглежда този принцип по-подробно.

4.14 Според Комисията създаването на съвместното предприятие ARTEMIS ще предложи на Общността следните обективни предимства:

— обединяване на усилията на национално равнище чрез насочване към общи цели, определени на ниво Общност, за създаване на европейски пространства за научноизследователска дейност в областта на вградените изчислителни системи;

— по-гъвкаво използване на ресурсите на държавите-членки;

- ефект на лоста за финансовото участие на Общността по отношение на държавите-членки и предприятията;
- ефективност на програмите и премахване на слабостите на предишните инициативи;
- икономическа ефективност чрез намаляване на времето до започване на проектите;
- подобряване на конкурентоспособността на икономиката на ЕС чрез ускоряване на прилагането на резултатите от научноизследователската дейност.

5. Общи бележки

5.1 ЕИСК одобрява като цяло стратегията на Комисията. Комитетът е на мнение, че новите инвестиции в областта на НИРД са адекватно средство за осигуряване на стабилна референтна рамка в рамките на нов инструмент, който позволява преодоляването на сегашната разпокъсаност на финансирането на Общността и избягването на разнородността на програмите, което правеше почти невъзможно оценката на постигнатите резултати.

5.2 Въпреки това, както е посочено в член 4.2, СТИ произлизат от дейността на предишните „европейски технологични платформи“ (ЕТП). Тези платформи рядко постигат поставената им цел да дадат тласък на научноизследователската дейност в Европа, особено поради недостатъчните пълномощия на заинтересованите страни. Създаването на СТИ се основава на това признаване на частичен неуспех по отношение на ползата на ЕТП, която трябваше да съдейства съществено на промишлеността в областта на конкурентоспособността.

5.2.1 ЕИСК изразява съжаление във връзка с отсъствието в предложението на Комисията на по-подробна рамка за вече извършената от „европейски технологични платформи“ (ЕТП) работа: не е направена оценка на работата, не са изтъкнати получените резултати и не са дадени никакви библиографични референции.

5.2.2 Ето защо Комитетът одобрява направеното предложение по отношение на СТИ да се представя годишен отчет за получените резултати и за осъществения напредък.

5.3 За Комитета, „Съвместното предприятие ARTEMIS“, основано на публично-частното партньорство, представлява здрава основа за създаването на Европейско научноизследователско пространство и е решаващ принос за конкурентоспособността на европейските предприятия.

5.4 Наличието в бъдеще на все по-интелигентни системи може значително да съдейства за производството на все по-сигурни продукти, като едновременно с това насърчава прове-

ждането на обучение и следипломни квалификации на високо ниво, които съдействат за създаването и развитието на работни места.

5.5 Като дава положително становище относно разглежданото предложение, ЕИСК би искал да подчертае преди всичко значението на иновационната стратегия, предложена в областта на инвестициите.

5.5.1 Всъщност за първи път по отношение на програмите в областта на НИРД, средствата следва да се осигурят не само от Общността и от предприятията — което е необичайно — представени от ARTEMISIA, но и от ресурси на различните държави-членки и структури в областта на НИРД, които участват.

5.5.2 Що се отнася до тази иновационна структура за сътрудничество, която може да се окаже сложна за използването на продуктите от бъдещата научноизследователската дейност, ЕИСК приветства значението и точността по отношение на интелектуалната собственост в член 24 от устава на съвместното предприятие.

5.6 Въпреки това, за да осъществи целите си и за да използва максимално възможностите, предлагани от този нов инструмент, ЕИСК препоръчва като необходими:

- реално опростяване на процедурите при фазите на различните дейности в областта на НИРД — от избора на дейности до разпространяване на резултатите, като основната отговорност за тези задачи се носи от ARTEMIS. Административната сложност и несигурността по отношение на финансирането и институционалните референции са някои от причините за миналите неуспехи в предишните програми за НИРД;
- широка информационна програма за предлаганите възможности от предприятието ARTEMIS, особено по отношение на възможностите му да мобилизира необходимите икономически ресурси по отношение на новите форми на финансиране;
- изготвянето на подходящи програми за професионално обучение, за да се разполага с висококвалифицирана работна ръка с необходимите знания в областта на НИРД, поддържана от ARTEMIS, която ще бъде с голямо стратегическо значение за промишленото бъдеще на ЕС. Тази квалификация на високо ниво ще осигури техническите умения, необходими за работните места, които ще бъдат създадени в областта на НИРД, ще съдейства и за забавяне на изтичането на мозъци и ще осигури необходимите условия за постигане на индустриално лидерство на Европейския съюз в тези стратегически сектори.

Брюксел, 24 октомври 2007 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Dimitris DIMITRIADIS